

Information technology in the process of teaching Latin

Makhsuda ISRAILOVA¹, Lola SAYFULLAYEVA², Nargiza DULDULOVA³

Tashkent State Dental Institute

ARTICLE INFO

Article history:

Received February 2023
Received in revised form
15 February 2023
Accepted 15 March 2023
Available online
25 April 2023

Keywords:

information technology,
Latin,
medical terminology,
professional activity,
Internet network.

ABSTRACT

The article discusses the possibility of using new information and communication technologies in teaching Latin, taking into account the standards of a new generation. Technologies that change the structure of society and social relations are also reflected in the process of teaching Latin in medicine.

2181-1415/© 2023 in Science LLC.

DOI: <https://doi.org/10.47689/2181-1415-vol4-iss2-pp148-151>

This is an open access article under the Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ru>)

Lotin tilini o'qitish jarayonida axborot texnologiyalarining o'рни

Kalit so'zlar:

axborot texnologiyalari,
lotin tili,
tibbiyot terminologiyasi,
kasbiy faoliyat,
internet tarmog'i.

ANNOTATSIYA

Maqolada yangi avlod standartlarini hisobga olgan holda lotin tilini o'qitishda yangi axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari muhokama qilinadi. Jamiyat va ijtimoiy munosabatlarning tuzilishini o'zgartiruvchi texnologiyalar tibbiyotda lotin tilini o'qitish jarayonida ham o'z aksini topadi.

¹ PhD, Associate Professor, Head of Latin Language and Foreign Languages Department, Tashkent State Dental Institute.

² Assistant, Latin Language and Foreign Languages Department, Tashkent State Dental Institute.

³ Independent researcher, Latin Language and Foreign Languages Department, Tashkent State Dental Institute.

Роль информационных технологий в процессе обучения латыни

АННОТАЦИЯ

Ключевые слова:

информационные технологии, латынь, медицинская терминология, профессиональная деятельность, интернет.

В статье рассматриваются возможности использования новых информационно-коммуникационных технологий при обучении латыни с учетом стандартов нового поколения. Технологии, изменяющие структуру общества и общественных отношений, находят свое отражение и в процессе преподавания латыни в медицине.

KIRISH

Bugungi kunda mamlakatimiz uchun jamiyatning yuqori malakali mutaxassislariga bo'lgan ehtiyojini qondirish muammosi ayniqsa dolzarb bo'lib qoldi. Hozirda mamlakatimiz iqtisodiyotining yuqori rivojlanish sur'atlari, oliy o'quv yurtlari bitiruvchilari tomonidan o'qitish yakuniga qadar o'zlashtirilishi kerak bo'lgan katta axborot oqimi, shuningdek, mutaxassislariga doimiy o'zgarib turadigan talablar oliy ta'limda turli xil o'qitish usullaridan foydalanishni talab etadi.

Tibbiyot universitetlarida lotin tilini kasbiy yo'naltirilgan o'qitishning maqsadi mazkur tildan birinchidan, kasbiy ahamiyatga ega bo'lgan ma'lumotlarni olish vositasi sifatida, ikkinchidan, kasbiy faoliyat vositasi sifatida foydalanishga qaratilgan axborot-kommunikatsiya faoliyati asoslarini shakllantirishdir.

Lotin tibbiyot terminologiyasi eng murakkab terminologik tizimlardan biri bo'lib, maxsus ma'lumotlarni olish, to'plash va saqlashning asosiy manbalaridan biri, shuningdek, mutaxassislikni o'zlashtirish uchun asosdir. Lotin tibbiy terminologiyasini o'rganishning asosiy motivlari, birinchidan: har tomonlama rivojlangan ijtimoiy faol shaxsni, tibbiy mutaxassisni shakllantirish, ikkinchidan, mutaxassisning o'z kasbiy faoliyatida tildan foydalanishi demakdir.

ASOSIY QISM

Innovatsion texnologiyalarni tatbiq etish uchun lotin tilida o'quv jarayonidagi samaradorlikni aniqlash uchun "innovatsiya" va "texnologiya" tushunchalarini tahlil qilish zarur [1. 317-b.]. Inglizcha "innovation" – innovatsiya atamasi lotincha "innovare" – yangilash, o'zgartirish fe'lidan kelib chiqqan. Texnologiya tushunchasi yunoncha "techne" – san'at, hunarmandchilik va "logos" – fikr, fan so'zlaridan kelib chiqqan. Zamonaviy sharoitda texnologiya yaxshiroq natijaga erishishga qaratilgan jarayonlar majmui deyish mumkin.

S.A. Xakhalova, Y.V. Vinogradova lotin tibbiyot terminologiyasini o'zlashtirishda kompetentsiyaga asoslangan yondashuv nafaqat faol, balki interaktiv, innovatsion texnologiyalardan foydalanishni ham o'z ichiga oladi [1. 142-b.] deb hisoblashadi.

L.M. Ilyazova va Y.A. Markov [2. 62-b.] o'z tadqiqotlarida o'qitishda ko'rgazmali yordam berish vositasi sifatida yozishning afzalliklarini qayd etadi. Ushbu yondashuvning interaktivligi, mualliflarning fikriga ko'ra, amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishni individuallashtirish va optimallashtirishga yordam beradi.

Jamiyat hayotining barcha jabhalarida bo'lgani kabi tibbiyot sohasida ham axborot texnologiyalaridan foydalanish, xususan, multimedia texnologiyalaridan foydalanish har bir o'qituvchi kasbiy faoliyatining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Lotin tilini

ayniqsa, tibbiyot fakulteti talabalarini o'qitish jarayonida axborot texnologiyalaridan foydalanish muhim o'rin tutadi. Bugungi kunda turli xil multimedia texnologiyalaridan foydalanish lotin tilini o'rganish jarayonini talaba uchun qiziqarli va qulay qiladi, unga uzatilayotgan mavzuni yetarli darajada tushunishga imkon beradi. Kompyuter texnologiyalaridan foydalanish o'quvchining psixologik to'siqlarini olib tashlashga yordam beradi, ya'ni bu to'siqning bir ko'rinishi xato qilishdan qo'rqishdir. O'quvchilar kompyuterdan foydalanganda o'zlarini noqulay his qilmaydilar, yo'l qo'ygan xatolarini bartaraf etish bo'yicha ko'rsatmalar oladilar. Kompyuter topshiriqlari bilan tizimli ishlash o'quvchilarda mustaqil bajarish bo'yicha barqaror ko'nikmalarni shakllantiradi, bu esa o'qituvchi tomonidan berilgan topshiriqlarni bajarish uchun ajratilgan vaqtni qisqartirishga olib keladi va ijodiy ishlarni bajarish uchun zarur bo'lgan vaqtni ko'paytirish imkonini beradi. Lekin shu bilan birga o'quvchilarni o'quv jarayonida axborot texnologiyalaridan foydalanishga integratsiyalashuvi nafaqat o'quvchiga, balki o'qituvchiga ham katta talablar qo'yadi. Oliy o'quv yurtlari talabalarining axborot texnologiyalariga puxta ega bo'lishlari ularga ixtisoslik fanlari bilan bir qatorda lotin tilini ham o'zlashtirishda katta qulayliklar yaratmoqda. Xususan, talabalarining axborot texnologiyalaridan, ya'ni, internet tarmog'idan foydalanish ko'nikmasi o'z mutaxassisligi bo'yicha ko'rsatilgan mavzu bo'yicha qo'shimcha ma'lumotlar olish, vazifalar yechimini topish, xorijda chop etilgan darslik, jurnal va ilmiy maqolalarni hamda lotin tilidan tibbiyot terminologiyasiga oid materiallarni oson tushunish imkonini beradi. Shu bilan birga, mustaqil o'rganish ularga mavzular bo'yicha taqdimotlar tayyorlashga yordam beradi.

Lotin tilini talabalarga o'rgatish jarayonida ularning aqliy va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish uchun katta imkoniyatlarni o'z ichiga olgan multimedia taqdimotlaridan foydalanish samarali natija berishi ko'p bora isbotlangan. Mavzuni talabalarga sodda qilib tushuntirganda, ya'ni doskada ularning mashg'ulotdagi faolligi pasayadi, to'g'rirog'i, tayyorlangan taqdimotda mavzuni tushuntirib berishda esa ularning qiziqishlari va faolligi bir necha barobar ortadi. Ular tashkilotchilik qobiliyatini, yashirin iste'dodlarini namoyish etish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

XULOSA

Axborot makoni har kuni o'z chegaralarini kengaytirib, jamiyatga o'z bilimlarini to'plash va oshirish imkonini bermoqda. Axborot va telekommunikatsiya texnologiyalari sohasidagi inqilobiy jarayonlar jahon hamjamiyatini va inson faoliyatining barcha sohalarini sezilarli darajada o'zgartirdi. O'quv jarayoniga, xususan, tibbiyot oliygohlarida lotin tilini o'rganishga axborot texnologiyalarining joriy etilgani o'qituvchi va talabalar mehnatini optimallashtirdi. Darolarida turli axborot texnologiyalari vositalaridan foydalanish o'quvchilarning fanga bo'lgan qiziqishini oshirishga va nutq faoliyatining barcha turlarini samarali shakllantirishga hamda barqaror mustaqil ishlash ko'nikmalarini shakllantirishga yordam beradi.

Lotin tilini axborot texnologiyalaridan foydalangan holda o'qitish nafaqat darsdagi ish shakllari va usullariga rang-baranglik qo'shibgina qolmay, balki o'quvchilarning o'z-o'zini tarbiyalash, o'z-o'zini rivojlantirish va o'z-o'zini takomillashtirish motivatsiyasini, shuningdek, kognitiv qiziqishni oshiradi. Lotin tilini o'qitish jarayonida axborot texnologiyalaridan foydalanish umumiy kasbiy kompetensiyani, o'qish va yozish qobiliyatini, leksik va grammatik ko'nikmalarni, tadqiqotchilik ko'nikmalarini, axborot bilan ishlash qobiliyati va ko'nikmalarini shakllantirish va rivojlantirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. M.D. Nigmatqulova, E.B. Kleimenova, L.P. Yashina, D.A. Sychev. Standart operatsiya protokoli yordamida dori terapiyasining uzluksizligini ta'minlash Pacific Medical Journal. 2019. – № 1. – 387-b.

2. S.A. Xakhalova, Yu.V. Vinogradova. “Tibbiyot universitetlarida lotin tilini o'qitish usullarini ko'rib chiqish” Sifat menejmenti tizimi: tajriba va istiqbollar. 2017. – No 6. – 185-b.

3. T.M. Popova, E.N. Poddubnyx. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari yordamida innovatsion vizualizatsiya usullari // Uchenye zametki TOGU. 2014. – V. 5. – No 3. – 144-b.

4. M.N. Isroilova. Tibbiyot oliy o'quv yurtlarida lotin tilini o'rganishning yangi pedagogik texnologiyalari // Psixologiya va pedagogika: Amaliy qo'llash usullari va muammolari: LIII Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari to'plami / Ed. S.S. Chernov. Novosibirsk: TsRNS nashriyoti, 2016. – 156-b.